



**AgEcon** SEARCH  
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

*The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library*

**This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.**

**Help ensure our sustainability.**

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

[aesearch@umn.edu](mailto:aesearch@umn.edu)

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

*No endorsement of AgEcon Search or its fundraising activities by the author(s) of the following work or their employer(s) is intended or implied.*

## A MEZŐGAZDASÁGI KÖNYVKIADÁS MŰHELYÉBŐL

Ebben a műhelyben — a Mezőgazdasági Kiadó szerkesztőségében — nyersanyag, félkésztermék és készáru is megtalálható könyvek, levonatok és kéziratok formájában. Ezek között kívánok most tallózni, s elmondani néhány gondolatot egy-két nemrégiben megjelent, illetve a közeljövőben megjelenő könyvről.

Elsőnek a legszembetűnőbbet és leg-tetszetősebbet gyűjük kézbe:

### AZ ÖNTÖZÉS KÉZIKÖNYVE

A kerekítve 360 oldalas (B/5-ös, vagyis nagy formátumú) könyvnek szinte pontosan a fele az öntözéses gazdálkodás általános tudnivalóit tárgyalja, másik fele meg a részleteset, vagyis az egyes növények, illetve kultúrák öntözéses termesztését. A szántóföldi növényeken kívül megtaláljuk itt az öntözéses legelő- és rétgazdálkodást, a zöldségféléket, a gyümölcsféléket és a szőlőt is. Ahhoz képest, hogy olyan sokan írták, nem is túl heterogén, sőt a szemlélet elég egyöntetű. Ami a tárgyalásmódot illeti, az egyes termelési ágakon (szántó, zöldség stb.) belül elég egységesnek mondható. Javára írható az is, hogy nem ismételteti a Láng-féle „Növénytermesztés” kézikönyvet; de azt sem mondhatnánk, hogy kiegészíti azt, tehát a kettő csak együtt használható.

A könyv megemlíti többé-kevésbé mindent, ami egy növény agrotechnikájához hozzátartozik, de részletesebben csak azokat a tényezőket tárgyalja, amelyek valamilyen szempontból az öntözéses termesztésben fontosak. Az általános rész fejezetei közül itt hadd emeljem ki „Az öntözés munkáinak szervezése” címűt. A nagyüzemi gazdálkodásban kétségkívül a szervezés a legnehezebb feladat; úgy véljük, ez visszatükröződik az irodalmán is. Ez a fejezet

lehatárolta tárgyát: nem az öntözéses gazdálkodás egészének szervezésével foglalkozik, hanem csupán a munkák szervezésével. Talán ennek is köszönhető, hogy nagyon konkrét tanácsokat, jó segítséget ad a használójának.

### DE VAJON KI HASZNÁLJA (OLYASSA) A SZAKKÖNYVEKET!

Nagyüzemi témáról szóló könyveink — eltekintve egyes kézikönyvektől és olyanoktól, amelyeket a házi-háztáji termelők is használhatnak — 1000 — 2000 példányban jelennek meg. Tapasztalatom szerint 1000—1500 példány tárgyára, szerzőjére és nivójára való tekintet nélkül minden könyvből elfogy. Ez arra mutat, hogy ennyi példányt hivatalból felvásárolnak a különböző könyvtárak, intézmények. Ezeket a példányokat itt-ott kézbe is veszi egy-egy kutató vagy oktató, aki éppen azzal a témával foglalkozik. Még mindig maradna 500—1000 példány a gyakorlatnak, ám ez a szám még mindig túl optimista. Ennek egy részét megveszik ugyan állami gazdaságok, tsz-ek, mert éppen van rá keret, de ezek zömmel azonnal bekerülnek valamelyik fiókba vagy szekrénybe, és ott is maradnak.

### KÉPESLAPOK, RÁDIÓ, TELEVÍZIÓ...

Ezek a felelősek — mondják. Ezek vonják el az embereket a könyv olvasásától. Ezt könnyen meg lehet cáfolni. A felsoroltak közül legnépszerűbb a TV. Nos, a televízió elterjedése óta egyáltalán nem tapasztalható lényegi változás a könyvforgalomban — nemesak a szakkönyvekében, de a szépirodalmi könyvekében sem. Csak a mozik és a futballmeccsek látogatottsága csökkent (ha a mérkőzést a TV közvetíti). A televízió hatalmas fegyver a mezőgazdasági szakműveltség terjesztésében. A mezőgazdasági szakfilmeket még sok városi lakos is megnézi. Ami még a

képeslapokat illeti, bár az Ország-Világ kétségtelenül nagyobb népszerűségnek örvend, de a Magyar Mezőgazdaság, a Mezőgazdasági Technika, a Kertészet és Szőlészet igen sok gazdaságban megtalálható.

A felsoroltak azonban nem pótolják a maradandóbb jellegű szakkönyveket.

#### ÚJ UTAK

A Mezőgazdasági Kiadó évek óta keres új utakat a szakkönyvkiadásban. *J. Horváth László* vidám rajzos sorozata, a keret jellegű történetekbe burkolt oktatás („Téli beszélgetések a talajról, talajművelésről”, „Értékes kincseink az istállótrágya”, „Vidám tanfolyam a növények táplálásáról” stb.), képeskönyvek, mint a „Zöldségtermesztés képekben”, „Gyümölcstermesztés képekben” jelzik az új utak keresését. Ezek a próbálkozások értek is el bizonyos eredményt. Am elsősorban azt a célt szolgálták, hogy alsó szinten utat találjanak az olvasókhöz . . . , bár ahogy hallottam, a vidám rajzos sorozat egyikét-másikát egyetemi vizsgákhoz való felkészüléshez is használják. S ha valaki ezert a fejét csóválja, az nem ismeri e könyvek valóságos értékét, színvonalát.

Új út a szakemberek felé — a gépkezelő szakmunkást is ideértve — a

Szántóföldi növények  
termesztéstechnológiája

Ez a munka még meglehetősen emberionális állapotban van. A nehézség a rengeteg változat, lehetőség (talaj, időjárásviszonyok, gépellátottság stb.) közül olyan sok, de nem túl nagy számú változat kiválasztásában rejlik, hogy az olvasó ne vesszen el a számok és adatok végtelen tengerében, de mégis megtalálja a maga esetére illő passzusokat. Természetesen e tekintetben rengeteg múlik az adott anyag megszerkesztésén, ügyes formába öntésén. Az első füzet — a prototípus —

kialakítása már folyamatban van, s ha az sikerült, majdnemhogy sorozatgyártásban követhetik a többiek.

Világért sem akarjuk lebecsülni az elmélet, a jelenségek okával, élettani-ökonómiai alapjaival, sőt akár történeti előzményeivel foglalkozó írárok jelentőségét. Nem ezek helyett, hanem ezek mellett van szükség a használati utasításszerű, receptszerű írárokra, könyvekre. A kettő kombinációja sem lehetetlen vállalkozás. Példa erre egy, nemrégiben megjelent könyv, a

Pillangós virágú szálak takarmányok  
magtermesztése

*Jánossy Andor* vezetésével kiváló kutatók és olyan régi jó gyakorlati szakemberek írták, mint *Deutsch Miklós*. Ő írta meg — többek között — a pillangósok vetőmagtisztítását, olyan pontos útmutatásokkal, hogy például azt is közli, az egyes munkafázisoknál milyen géphez, milyen rostákat, milyen sorrendben használjunk. A betakarítási fejezetben pedig az egyes növények aratási idejének meghatározásán, az aratás módjainak ismertetésén kívül, ismerteti az egyes herefélék magtermésének aratását és cséplését, illetve aratva cséplését, oly módon, hogy mind-egyiknél hangsúlyozottan felhívja a figyelmet: mire kell ügyelni, mi takarítható be egy menetben, mi két menetben, melyik pillangósnál ajánlatos a kéveket aratógép, esetleg oly módon, hogy a kidobott kévét elkapjuk és óvatosan a földre helyezzük stb. Mind-ezeknek a tanácsoknak a szem előtt tartása, továbbá az olyan újítások, mint a szerzők (*Krén István* és *Réz János*) által szerkesztett gumiverőléces cséplőszerkezet, vezethet oda, hogy a pillangósok magját nemcsak megtermesztetni tudjuk, de betakarítani, behordani, a bel- és külföldi igényeknek megfelelően megtisztítani — és el is adni.

A nemesítőnek, de a termelőnek is elsősorban azt kell tudni: mit igényel

a pia  
mind  
meg  
nagy  
cerna  
megf  
csíráz  
mond  
szem  
iránti  
is, ho  
tartat  
az els  
désék  
köny  
De  
nek s  
bár  
sebb,  
ják  
másu  
A  
jait  
az ö  
köny

Feket  
Haszn

E  
katla  
plak  
szóli  
vet,  
Mi  
öntö  
alig  
Mi  
telje  
dét  
vash  
A  
vagy

a piac. Ma már belföldön sem lehet mindent eladni, csak legyen, külföldön meg különösen nem, még a mindig nagyrebecsült és keresett magyar lucerna- vagy bíborheremagból sem. A megfelelő faj- és fajtatisztaság, a jó csirázási képesség, az ép és tiszta mag mondhatnánk elemi követelmény. De szem előtt kell tartani például a fajta iránti igények változását is, például azt is, hogy ma nyu annyira a hosszú élet-tartam, mint a gyors fejlődőképesség az elsőrendű kívánalom. Ezekkel a kérdésekkel foglalkozik Jánossy Andor a könyv bevezető fejezeteiben.

De a közbiúlsó fejezetek is — akiknek szerzőit itt hosszú lenne felsorolni, bár megérdemelnék — a leglényegesebb, legidőszzerűbb kérdéseket ragadják meg, és nem ismételtetik a már másutt sokszor elmondottakat.

A mezőgazdasági könyvkiadás új útjait keresve, kanyarodjunk most vissza az öntözéshez. Szólni kell egy másik könyvről is.

Fekete István—Járányi György:

Használjuk ki jobban öntözöberendezésünket

E könyvnek már a címe is kissé szokatlan; kissé úgy hangzik, mint egy plakátnak vagy egy röpiratnak a felszólítása. Ha pedig felnyitjuk a könyvet, záporoznak felénk a kérdések:

Miért öntözzük mintegy 700 000 kh öntözésre berendezett területünknek alig több mint a felét?

Miért használjuk ki berendezésünk teljesítőképességének alig hat-hét tizedét ott is, ahol öntözzük?

... De nem folytatom. Bárki elolvashatja a könyvjelzón.

A könyv azonban nem szemrehányás vagy felelősségre vonás. Hisz mindeze-

kért a miértekért a szerzők is és mi mezőgazdasági szakemberek mindnyájan felelősek vagyunk. Azért tanulunk is a múltból, javítunk is a fogyatékos-ságokon, s talán ez a könyv segít majd, hogy még többet tanuljunk és még többet javítsunk.

A könyv ugyanis nemcsak kérdez, hanem felel is. Megmutatja a lehetőségeket a tervszerűbb, átgondoltabb, jobban előkészített és megszervezett munkához. Az adatok és tapasztalatok gondos elemzéséből született megállapításokból, sokszor egészen aprólékos tanácsokból nem lenne helyes néhányat kiragadni. Inkább azt tanácsoljuk, hogy akinek akár kutatási, akár szervezési, irányítási, akár végrehajtási vonalon bármilyen köze van az öntözéshez, ha eddig nem tette, feltétlenül olvassa el a könyvet.

Egy megállapítást azonban mégis ki kell emelnünk, még ha nem is új; megállapították már mások is, többek között néhai Aleser Jenő is, aki népszerű könyvében („Aki öntöz, többet termel”) kitűnő ábrán szemléltette is: az öntözés nem az alapja az agrotechnika házának, hanem a tetője. Vagyis öntözni csak ott és akkor szabad, ahol a kellő adottságok megvannak, illetve a szükséges előfeltételeket megteremtjük. Azért kell ezt Fekete Istvántól és Járányi Györgytől idézni, mert nálunk ez nemcsak hipotézis, hanem többszörösen bizonyított és alátámasztott téoria. És azért is, hogy az előttiünk levő feladatok megoldásában, a második tiszai vízlépeső és az arra ráépülő öntözőrendszerek létesítésében ez az elv győzedelmeskedjék.

Kaplonyi Károly

## СОДЕРЖАНИЕ

|   |    |
|---|----|
| <i>Криштоф Е.:</i> Некоторые характерные черты дифференциации ведения хозяйства в производственных кооперативах .....           | 1  |
| <i>Ковач Л.:</i> Условия использования женского труда в сельском хозяйстве .....  | 11 |
| <i>Молнар Л.:</i> Развитие орошения в области Хайду-Бихар в период между 1960—1980 годами .....                                 | 19 |
| <i>Баллаш А.:</i> Экономичность содержания племенных гусей .....  | 31 |
| <b>О НАШИХ ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ КООПЕРАТИВАХ</b>  |    |
| <i>Шин И.:</i> Образцовая подготовка объединения Меддешдбодзашского кооператива и кооператива «Едетиртийш» в Пустаоттлаке ..... | 43 |
| <b>ОБЗОР</b>  |    |
| Опыты развития производства винного винограда во Франции ( <i>Сюч И.</i> ) .....  | 50 |
| <b>СПЕЦИАЛЬНАЯ ЛИТЕРАТУРА</b>   |    |

## I N H A L T

|  |    |
|--|----|
| <i>Kristóf, J.:</i> Einige charakteristische Züge der Differenzierung in der produktionsgenossenschaftlichen Wirtschaftung ..... | 1  |
| <i>Frau Kovács, L.:</i> Beschäftigungsverhältnisse der Frauenarbeitskraft in der Landwirtschaft .....                            | 11 |
| <i>Molnár, L.:</i> Bewässerungsentwicklung im Komitat Hajdú-Bihar zwischen 1960—1980 .....                                       | 19 |
| <i>Ballay, A.:</i> Die Wirtschaftlichkeit der Stammganshaltung .....   | 31 |
| <b>ÜBER UNSERE LPG</b>   |    |
| <i>Sin, I.:</i> Die musterhaft vorbereitete Vereinigung der LPG „Egyetértés“ in Medgyesbodzás und Pusztaottlaka .....            | 43 |
| <b>RUNDSCHAÜ</b>   |    |
| Aus der Entwicklung der französischen Weintraubenproduktion gezogene Lehren ( <i>Szűcs, I.</i> ) .....                           | 50 |
| <b>FACHLITERATUR</b>   |    |

## C O N T E N T S

|  |    |
|--|----|
| <i>Kristóf, J.:</i> Some characteristics of the differentiation taking place in co-operative farming .....                                       | 1  |
| <i>Mrs. Kovács, L.:</i> Employment conditions for women's labour force in agriculture .....  | 11 |
| <i>Molnár, L.:</i> The development of irrigation in the county Hajdú-Bihar between 1960 and 1980 .....   | 19 |
| <i>Ballay, A.:</i> The economicalness of keeping goose breeding stocks .....   | 31 |
| <b>ON OUR CO-OPERATIVE FARMS</b>   |    |
| <i>Sin, I.:</i> Exemplary preparatories for the fusion of the co-operative farms "Egyetértés" (Concord) in Medgyesbodzás and Pusztaottlaka ..... | 43 |
| <b>REVIEW</b>  |    |
| Conclusions relating to the development of wine-grape production in France ( <i>Szűcs, I.</i> ) .....  | 50 |
| <b>LITERATURE</b>  |    |

# GAZDÁLKODÁS

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet  
mezőgazdasági üzemszervezési  
és agrárközgazdasági folyóirata

Журнал Исследовательского института  
экономики сельского хозяйства

Zeitschrift für Betriebsorganisation und Agrarökonomik  
des Instituts für Agrarökonomik

Journal for farm economics and management  
of the Institute for Agricultural Economics

La Revue Scientifique de l'Institut de Recherches  
d'Economie Rurale consacrée aux problèmes de  
l'organisation des entreprises et d'économie agricole

Kiadja a  
Hírlapkiadó Vállalat  
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3.

Előfizethető a Posta Központi Hírlapirodánál  
(Bpest., V., József nádor tér 1.) és bármely postahivatalnál

Csekk számlaszám: egyéni előfizetésre 61.268, közületi előfizetésre 61.066  
(vagy átutalás az MNB 47. sz. folyószámlájára)

Megjelenik havonta. Előfizetési ára: egész évre 96,— Ft, félévre 48,— Ft.  
Egyes szám ára: 8,— Ft

Főszerkesztő:  
ERDEI FERENC dr.  
akadémikus

Szerkesztik:  
CSETE LÁSZLÓ dr., a közgazdasági tudományok kandidátusa, DOBOS KÁROLY dr.,  
a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, ENESE LÁSZLÓ dr. (felelős szerkesztő), a mező-  
gazdasági tudományok kandidátusa, ROMÁNY PÁL, osztályvezető helyettes, SZEMES  
LAJOS dr., a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, TÓTH MIHÁLY dr., a mezőgazdasági  
tudományok kandidátusa, TÓTH JENŐ, főmezőgazdász

SZERKESZTŐSÉG: Budapest, IX., Zsil u. 3-5.  
Telefon: 336-140, 337-593

FELELŐS KIADÓ: a Hírlapkiadó Vállalat igazgatója  
Budapest, VIII., Blaha Lujza tér 3. Telefon: 343-100, 142-220  
08.1214 Egyetemi Nyomda, Budapest. Felelős vezető: JANKA GYULA igazgató

INDEX: 25.341

Ára: 8,— Ft

81.8  
25

G

M  
É s

C  
A  
l  
S  
A  
k  
sa  
E  
H  
j  
K  
A  
T